

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – Geografia – klasa 5 – Danuta Stokłosa-Marek

Wymagania na każdy stopień wyższy niż **dopuszczający** obejmują również wymagania na stopień **poprzedni**.

Ocena śródroczna obejmuje wymagania z działu I i II (Mapa Polski i Krajobrazy Polski), natomiast ocena roczna obejmuje wszystkie wymagania.

Wymagania na poszczególne oceny				
na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
1. Mapa Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, legenda mapy</i> • wymienia elementy mapy • czyta treść mapy • podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta treść mapy Polski • stosuje legendę mapy do odczytania informacji • odczytuje skalę mapy • rozróżnia rodzaje skali • odczytuje wysokość bezwzględną na mapie • wyszukuje w atlasie przykłady map: ogólnogeograficznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe • wyjaśnia, dlaczego każda mapa ma skalę • oblicza odległość na mapie wzdłuż linii prostej za pomocą skali liczbowej • odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej • wyjaśnia różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim • przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych • przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową • oblicza odległość w terenie za pomocą skali liczbowej • oblicza odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej • oblicza długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali liczbowej • rozpoznaje przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu • rozpoznaje formy ukształtowania powierzchni na mapie hipsometrycznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści • analizuje treść map przedstawiających ukształtowanie powierzchni Polski • czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do obserwowanych w terenie elementów środowiska geograficznego • projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta
2. Krajobrazy Polski				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz</i> • wymienia składniki krajobrazu • wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy • wymienia pasy rzeźby terenu Polski • wskazuje na mapie Wybrzeże 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym • określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski • przedstawia główne cechy omawianych krajobrazów na podstawie ilustracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce • opisuje krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu • opisuje wpływ wody i wiatru na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego ładu i estetyki zagospodarowania • porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy • prezentuje projekt planu zagospodarowania terenu wokół szkoły

<p>Słowińskie, Pojezierze Mazurskie</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim • wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką • wskazuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej • podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu Warszawy • określa położenie Warszawy na mapie Polski • wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich, Wyżynę Śląską, Wyżynę Lubelską, Wyżynę Krakowsko-Częstochowską • wskazuje na mapie Tatry • Wskazuje na mapie położenie regionu w którym mieszka 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego • wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego • przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej • opisuje cechy krajobrazu wielkomiejskiego • wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej • przedstawia cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej • omawia cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie ilustracji • określa na podstawie mapy położenie Tatr • wskazuje na mapie najwyższy szczyt Tatr • wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego • omawia cechy pogody w górach 	<p>nadmorski krajobraz</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sposoby gospodarowania w poznanych krainach geograficznych • przedstawia wpływ lądolodu na krajobraz pojezierzy • omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej • przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy • omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej • omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych • charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej • charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach 	<p>w poszczególnych pasach</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne • wymienia obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego poznanych krain geograficznych oraz wskazuje je na mapie • wyjaśnia znaczenie turystyki w poznanych krainach geograficznych • opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy • opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej • opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych na podstawie mapy • przedstawia i ocenia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazach powstałe w wyniku działalności człowieka
--	--	---	--	--

3. Łądy i oceany

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe • wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna • wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie i na mapie • porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny odkryć geograficznych • wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych • wymienia największych podróżników biorących udział w odkryciach geograficznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo ○ opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza różnicę wysokości między najwyższym szczytem na Ziemi a największą głębią w oceanach • opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w. • przedstawia znaczenie odkryć geograficznych
---	---	---	---	--

4. Krajobrazy świata

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia znaczenie terminu <i>pogoda i klimat</i>• wymienia składniki pogody• wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi• wymienia na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi• wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej• rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sawanna, step, pustynia</i>• wskazuje na mapie strefy sawann i stepów oraz obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych• wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów oraz pustyń gorących i pustyń lodowych• wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich• rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródziemnomorskiej• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tajga, tundra</i>, oraz wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry• rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i tundry• wskazuje na mapie Himalaje	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">• wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem• odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu• podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji• wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej• omawia na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej• omawia charakterystyczne cechy klimatu poszczególnych krajobrazów na podstawie klimatogramu• wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym• wymienia gatunki upraw charakterystycznych dla strefy śródziemnomorskiej• wyjaśnia znaczenie terminu: <i>wieloletnia zmarzlina</i>• charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach• opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">• wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze powietrza oraz obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów• porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym• przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej• charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego• charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazu sawann i stepów• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>preria, pampa</i>• omawia klimat stref pustyń gorących i pustyń lodowych• wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry• omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego• wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego• charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi i tundry• charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">• oblicza średnią roczną temperaturę powietrza• oblicza różnicę między średnią temperatura powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku• oblicza roczną sumę opadów• prezentuje przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych• porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów• omawia przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych• prezentuje przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej• porównuje budownictwo i życie mieszkańców stref tajgi i tundry• analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none">• przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych• omawia wpływ człowieka na krajobraz Ziemi• porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i świata zwierząt• analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu• przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyń gorących i pustyń lodowych• opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej• porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w górach
--	--	--	---	--

